

Makro: Üçüncü çeyrekte sanayi üretimindeki zayıflama belirginleşti

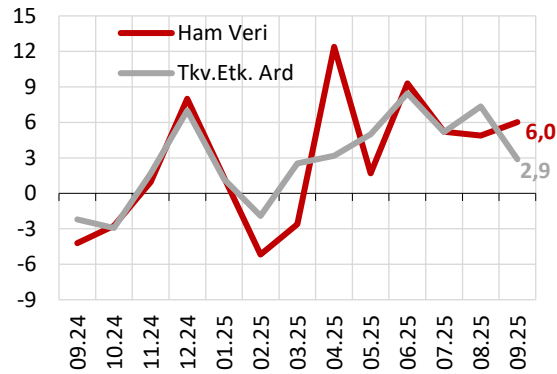
Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), eylülde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış (m.a.) olarak aylık bazda %2,2 daralırken, yıllık bazda %6,0 büyüdü. Böylelikle, üçüncü çeyrekte yıllık büyüme %5,4 olurken (takvim etkisinden arındırılmış: %5,1), çeyreklik bazda %0,6 daralma gerçekleşti. Eylül ayındaki daha olumsuz seyre rağmen, diğer ulaşım araçları öncülüğünde sermaye mallarının sanayi üretimine katkısı üçüncü çeyrekte de sürdü. Sermaye malları hariç bakıldığında çeyreklik daralma %1,3 ile daha kuvvetli gerçekleşti.

Çeyreklik bazda katkılara baktığımızda ise giyim, gıda ve tekstilin düşürücü yönde başı çektiği görülüyor. Artış yönünde ise fabrikasyon metal, elektrik üretimi, diğer ulaşım araçları, ana metal ve mineral maddeler üretimi öne çıktı. Bu görünüm, sanayi üretimi içinde savunma sanayi, inşaat bağlantılı sektörler ve enerji sektörlerinin olumlu ayrıştığı, emek-yoğun ve rekabet gücü kaybindan olumsuz etkilenen sektörlerin ise negatif ayrıştığı yönündeki geçmiş değerlendirmelerimizle uyumlu. Son olarak, SÜE’de üçüncü çeyrekte %5,4’lük yıllık büyüme, milli gelir tarafında %4,5 civarında bir büyüme görebileceğimize işaret ediyor.

Sanayi Üretim Endeksi (SÜE), eylül ayında mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış (m.a.) olarak aylık bazda %2,2 azaldı. Yıllık bazda artış ise %6,0 ile kuvvetli olsa da takvim etkisinden arındırıldığında %2,9 ile son 6 ayın en düşük değerini aldı (Grafik 1 ve 2).

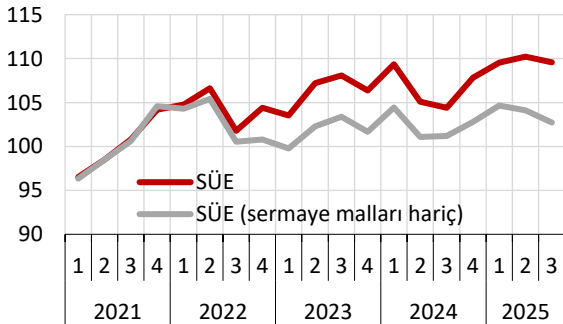
Üçüncü çeyrekte SÜE (m.a.) art arda üç çeyrek artışın ardından çeyreklik bazda %0,6 daralırken, yıllık bazda SÜE %5,4 arttı (takvim etkisinden arındırılmış: %5,1). Sermaye mallarının SÜE’ye katkısı üçüncü çeyrekte de sürdü. Sermaye malları hariç SÜE’de (m.a.) ikinci çeyreğe göre daralma %1,3 ile daha kuvvetli oldu (Grafik 3 ve 4).

Grafik 1. SÜE (yıllık % değişim)

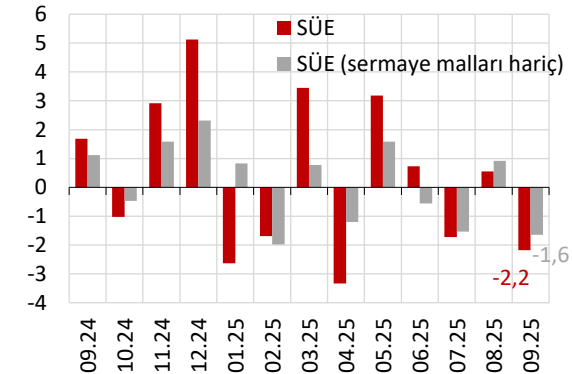
Kaynak: TÜİK

Grafik 3. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

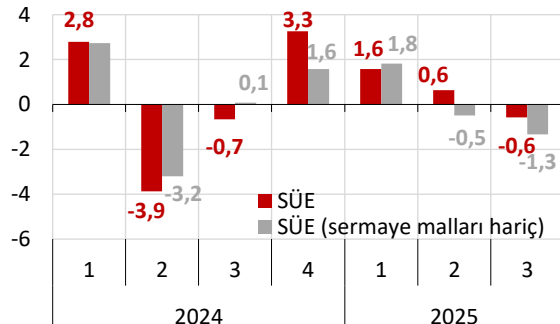
Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 2. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, aylık % değişim)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 4. SÜE (mevsimsellikten arındırılmış, çeyreklik % değişim)

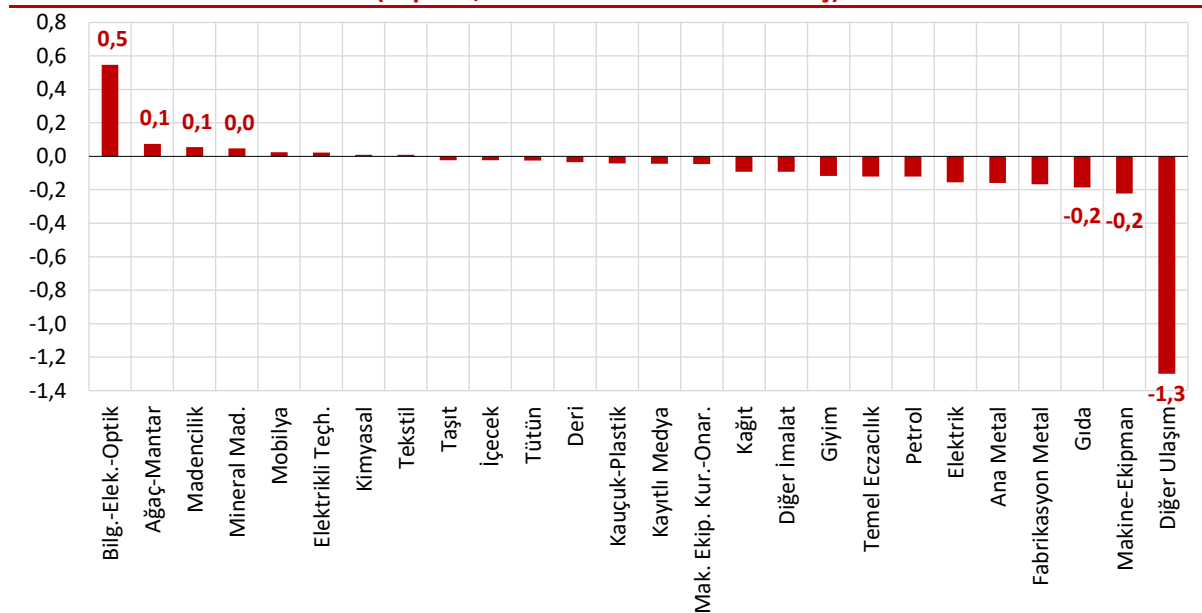
Kaynak: TÜİK, Akbank

SÜE (m.a.) ağustostaki aylık sınırlı artışın ardından eylülde %2,2 ile belirgin daraldı (Grafik 2). Aylık bazda düşüşe en büyük katkı 1,3 puan ile hemen hemen her ay dikkat çektiğimiz ve yüksek oynaklığa sahip olan **diğer ulaşım araçları imalatından geldi** (Grafik 5). Diğer taraftan, diğer ulaşım araçları gibi savunma sanayi ile bağlantısı bulunan ve yüksek oynaklığa sahip bir diğer sektör olan **bilgisayar, elektronik ve optik aletlerin imalatı** sektöründe üretim (m.a.) aylık %29,0 ile belirgin artış göstererek SÜE aylık büyümesine 0,5 puan katkı yaptı. Ana eğilim içinde düşünmediğimiz bu iki sektör hariç baktığımızda SÜE'deki aylık daralma %1,5 (ağustos %1,2 artış) ile manşete göre daha sınırlı oldu.

Kapasite Kullanım Oranı (KKO) verilerinde de dikkatimizi çektiği üzere gıda, giyim, makine-teçhizat imalatı sektörlerinde üretimde de önemli bir zayıflama göze çarpıyor. **Gıda** imalatı ağustos ayındaki artışı geri alırken, son 6 ayda aylık bazda ortalama %0,9'luk bir azalış eğilimi sergiliyor. **Giyim** sektöründe de sert düşüş eğilimi korunuyor. Aylık daralma %3,0 ile yine kuvvetli. Son 6 ayda birikimli düşüş %18,3'e ulaştı. **Makine-ekipman sektöründe de** üretim aylık %5,5 azaldı. Yine KKO'da görece olumlu bir görünüm çizen ağaç-mantar, mobilya sektörleri ile inşaatla en çok bağlantılı mineral maddelerden aylık bazda SÜE'ye pozitif katkı geldi.

Çeyreklik bazda katkılara baktığımızda ise giyim, gıda ve tekstilin düşürücü yönde başı çektiği görülüyor (Grafik 12). Artış yönünde ise fabrikasyon metal, elektrik üretimi, diğer ulaşım araçları, ana metal ve mineral maddeler üretimi öne çıktı. Bu görünüm, sanayi üretimi içinde savunma sanayi, inşaat bağlantılı sektörler ve enerji sektörlerinin olumlu ayrıştığı, emek-yoğun ve rekabet gücü kaybindan olumsuz etkilenen sektörlerin ise negatif ayrıştığı yönündeki geçmiş değerlendirmelerimizle uyumlu.

Grafik 5. Eylül Ayı SÜE Aylık Değişimine Katkılar
(% puan, mevsimsellikten arındırılmış)

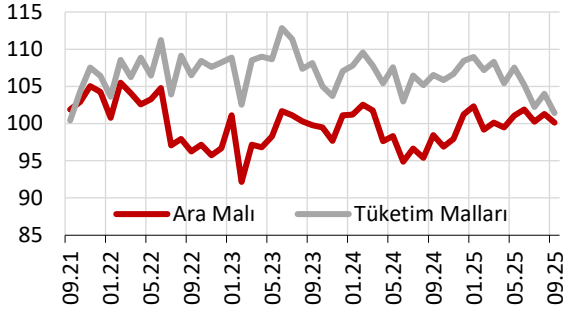

Kaynak: TÜİK, Akbank

Mal grupları bazında aylık düşüş genele yayıldı. Diğer ulaşım araçlarındaki sert hareketin etkisiyle sermaye malları imalatı aylık bazda %3,9 azaldı (Grafik 8). Dayanıksız tüketim malları üretimi (m.a.) ve dayanıklı tüketim malları üretiminde aylık azalış sırasıyla %3,4 ve %3,1 oldu (Grafik 6 ve 7). Ara mallarında azalış ise %1,2 olarak gerçekleşti.

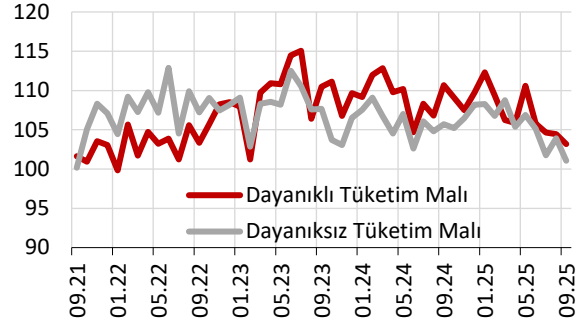
Üçüncü çeyrekte ise çeyreklik bazda sermaye mallarında %1,9 artış gerçekleşirken (Grafik 11), tüketim mallarındaki daralma ikinci çeyreğe göre ivme kazandı (Grafik 9 ve 10). Enerjide çeyreklik bazda yatay bir seyir izlenirken, ara mallarında düşüş %0,3 ile sınırlı oldu (Grafik 9).

Grafik 6. Ara Malları ve Tüketim Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

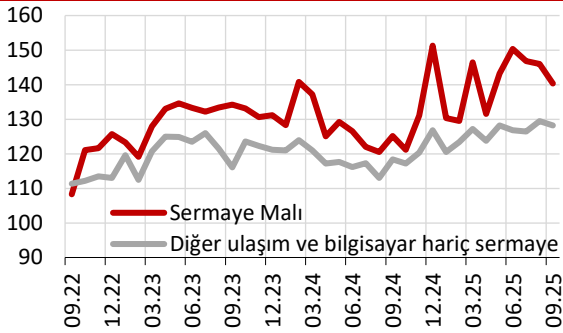
Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 7. Tüketim Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

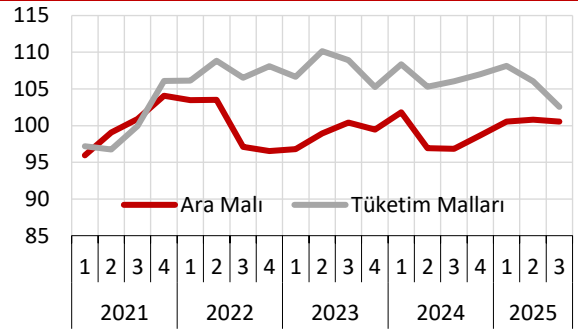
Kaynak: TÜİK

Grafik 8. Sermaye Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

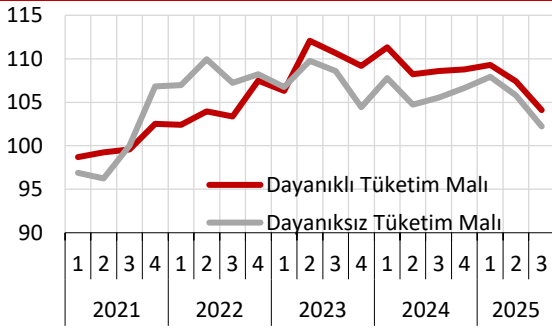
Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 9. Ara Malları ve Tüketim Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

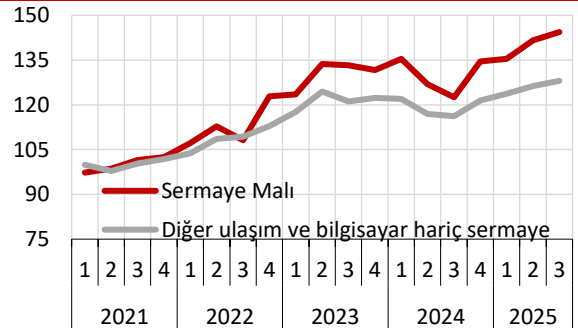
Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 10. Tüketim Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

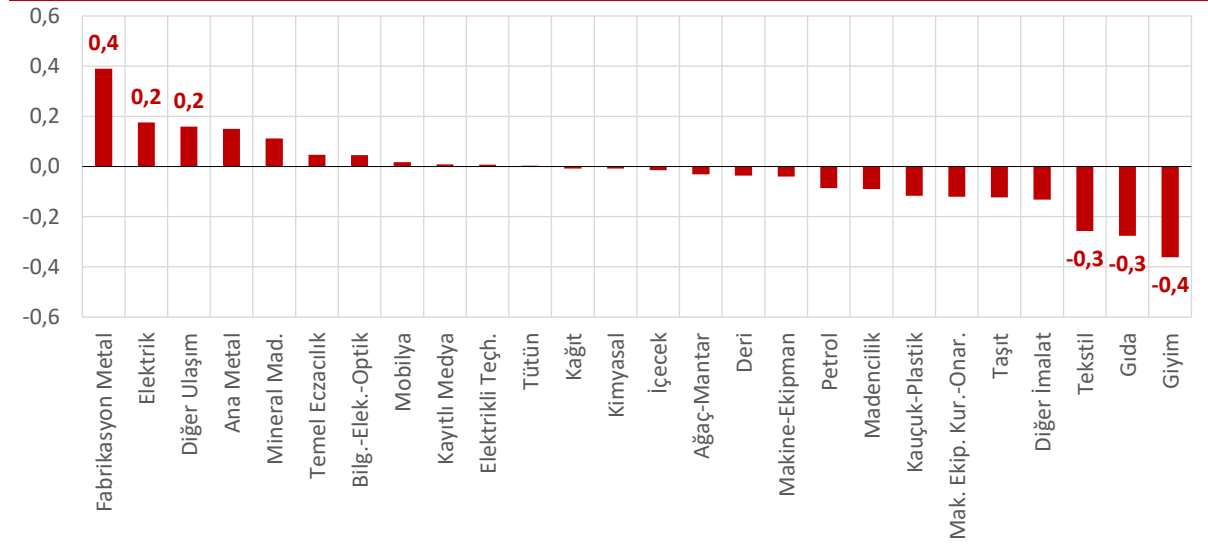
Kaynak: TÜİK

Grafik 11. Sermaye Malları (mevsimsellikten arındırılmış, 2021=100)

Kaynak: TÜİK, Akbank

Grafik 12. 2025Ç3 SÜE Çeyreklik Değişimine Katkılar
(% puan, mevsimsellikten arındırılmış)*

Kaynak: TÜİK, Akbank

Tablo 1. Sanayi Üretim Endeksi (Yıllık Yüzde Değişim)

	Haz.25	Tem.25	Ağu.25	Eyl.25	2024-Ç4	2025-Ç1	2025-Ç2	2025-Ç3	İlk 9 Ay
Toplam Sanayi	9,3	5,2	4,9	6,0	2,2	-2,2	7,4	5,4	3,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	3,6	1,1	2,0	5,7	-4,2	-2,1	5,6	2,9	2,1
Kömür ve Linyit Çıkartılması	-14,9	-27,6	-16,6	4,5	1,8	-0,6	-2,4	-13,8	-5,9
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	25,3	21,0	14,9	23,5	68,9	42,8	32,3	19,7	30,8
Metal Cevherleri Madenciliği	0,9	0,2	2,1	-1,7	-22,0	-8,6	-2,5	0,1	-3,6
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	13,0	12,7	5,1	6,8	-8,1	-8,5	10,0	8,2	3,5
İmalat Sanayi	10,6	5,6	5,1	6,1	1,8	-2,7	7,7	5,6	3,4
Gıda Ürünleri İmalatı	15,1	5,9	7,1	4,9	-1,9	0,1	10,9	6,0	5,4
İçeceklerin İmalatı	2,4	5,2	2,8	1,7	6,2	-3,8	5,6	3,3	2,2
Tütün Ürünleri İmalatı	9,9	12,5	11,1	12,8	3,3	-7,2	14,7	12,1	6,6
Tekstil Ürünleri İmalatı	-0,7	-7,4	-9,1	-4,5	3,4	-4,9	-1,1	-7,0	-4,4
Giyim Eşyaları İmalatı	-12,6	-17,5	-19,8	-19,5	10,5	-0,4	-6,7	-18,9	-9,2
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-0,6	-6,4	-6,3	-5,4	-4,6	-2,3	-2,6	-6,1	-3,7
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	31,2	11,3	6,1	17,0	-1,5	-1,1	18,1	11,4	9,1
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	12,4	3,9	8,4	3,5	3,0	-3,3	6,7	5,2	2,8
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğ.	2,3	-11,7	0,0	-0,6	-7,7	-5,6	-2,4	-3,8	-3,9
Kok Köm. ve Rafine Edilmiş Petrol Ür.	4,5	4,8	9,3	32,9	-10,2	4,4	9,4	14,1	9,3
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünler	7,0	0,8	4,4	8,6	1,5	-3,8	3,8	4,5	1,4
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	24,6	4,6	18,0	14,0	-8,7	-12,9	8,7	12,4	1,5
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	10,8	1,7	-0,6	0,8	-3,1	-8,4	5,4	0,6	-1,0
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür.	10,0	13,0	9,0	13,6	-2,2	-5,2	10,6	11,9	5,9
Ana Metal Sanayii	7,0	5,7	7,0	7,1	3,7	-0,1	6,1	6,6	4,2
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	15,5	14,5	16,6	15,7	12,3	4,3	15,3	15,6	11,8
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür.	51,6	51,3	8,6	24,8	-1,3	4,6	27,8	27,5	20,0
Elektrikli Teçhizat İmalatı	3,7	-0,2	2,4	6,0	-1,9	-3,3	4,4	2,7	1,2
Makine ve Ekipman İmalatı	-3,4	-5,6	-4,8	-5,4	-7,5	-8,8	-3,0	-5,3	-5,7
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	11,0	7,1	14,2	8,4	-10,6	-12,3	8,6	9,4	1,0
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	51,7	59,1	53,7	27,0	29,5	-5,8	23,0	47,4	19,9
Mobilya İmalatı	7,0	2,9	2,4	9,6	4,0	-4,3	5,5	5,0	2,1
Diğer İmalatlar	-1,7	-6,4	-10,2	-11,9	-3,1	-2,4	4,6	-9,6	-2,7
Makine ve Ekipmanların Kur. ve Onar.	24,5	6,8	9,3	9,1	9,1	9,0	17,3	8,4	11,5
Elektrik, Gaz, Buhar	-1,1	5,8	6,1	5,3	10,0	5,0	4,9	5,7	5,3
Toplam Sanayi	9,3	5,2	4,9	6,0	2,2	-2,2	7,4	5,4	3,4
Ara Mali	8,5	4,2	3,8	4,8	-0,7	-4,6	6,1	4,3	1,9
Dayanıklı Tüketim Mali	-1,1	-5,1	-7,3	-3,7	-0,2	-3,5	-0,2	-5,3	-3,1
Dayanısız Tüketim Mali	6,9	-2,1	-0,2	-0,8	0,2	-2,2	5,0	-1,1	0,4
Enerji	0,5	3,7	5,6	11,5	7,6	6,4	6,9	6,7	6,6
Sermaye Mali	21,5	20,2	18,0	16,1	5,9	-1,4	14,9	18,1	10,3
Düşük Teknoloji	5,5	-2,0	-1,8	-1,4	1,9	-2,1	4,3	-1,7	0,0
Orta-Düşük Teknoloji	9,9	6,0	5,9	8,5	0,6	-1,8	8,8	6,8	4,6
Orta-Yüksek Teknoloji	3,4	7,0	15,6	8,8	-1,5	-4,0	4,8	10,2	3,6
Yüksek Teknoloji	96,9	59,0	7,7	34,3	16,1	-6,9	40,0	32,3	19,2

Kaynak: TÜİK

Tablo 2. Sanayi Üretim Endeksi (Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış)

	Aylık Yüzde Değişim				Çeyreklik Yüzde Değişim			
	Haz.25	Tem.25	Ağu.25	Eyl.25	2024-Ç4	2025-Ç1	2025-Ç2	2025-Ç3
Toplam Sanayi	0,7	-1,7	0,6	-2,2	3,3	1,6	0,6	-0,6
Madencilik ve Taşocakçılığı	-5,2	-0,5	0,0	1,2	-3,3	6,2	1,4	-1,9
Kömür ve Linyit Çıkartılması	-19,7	-12,3	5,7	16,1	-7,1	3,3	2,3	-12,2
Ham Petrol ve Doğal Gaz Çıkarımı	1,2	0,9	-0,8	4,4	5,3	4,6	6,9	3,0
Metal Cevherleri Madenciliği	-0,7	6,3	-6,3	-1,0	-6,9	8,2	-0,3	-0,2
Diğer Madencilik ve Taşocakçılığı	-3,2	-1,1	3,5	-4,0	-1,1	8,3	0,7	-0,2
İmalat Sanayi	1,0	-2,2	0,8	-2,3	3,7	1,4	0,7	-0,8
Gıda Ürünleri İmalatı	0,0	-2,3	1,5	-1,5	1,3	4,3	-1,5	-2,2
İçeceklerin İmalatı	-0,6	0,6	0,1	-5,0	7,6	-0,4	1,0	-3,1
Tütün Ürünleri İmalatı	-5,5	2,7	0,0	-5,8	2,0	-2,3	12,2	0,8
Tekstil Ürünleri İmalatı	0,5	-5,1	0,1	0,2	2,4	-2,0	-3,4	-4,1
Giyim Eşyaları İmalatı	-6,5	-4,5	-0,2	-3,0	0,2	-3,5	-8,4	-8,6
Deri ve İlgili Ürünlerin İmalatı	-9,6	2,0	-2,7	-4,3	0,7	0,5	-4,2	-4,4
Ağaç ve Mantar Ürünleri İmalatı	7,4	-8,2	0,4	6,1	7,5	7,5	-1,0	-2,4
Kağıt ve Kağıt Ürünleri İmalatı	2,3	-0,1	0,4	-3,7	3,0	0,6	1,7	-0,3
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğ.	-2,0	-2,3	8,7	-6,1	-10,4	5,2	-1,3	1,3
Kok Köm. ve Rafine Edilmiş Petrol Ür.	-2,4	1,7	-0,7	-4,6	3,8	12,3	1,9	-3,2
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünler	-0,6	-2,7	3,8	0,2	2,7	0,9	-0,1	-0,2
Temel Eczacılık Ürünlerinin İmalatı	6,5	-7,2	13,5	-6,9	1,2	-2,5	8,5	2,9
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı	2,3	-4,6	-0,6	-1,1	1,4	1,9	0,4	-3,0
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ür.	-3,0	1,9	-0,9	0,7	2,2	5,4	2,0	1,7
Ana Metal Sanayii	1,2	1,6	2,7	-3,0	3,3	2,0	-1,6	3,0
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	-0,1	0,3	5,8	-2,2	7,4	0,4	1,4	5,6
Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ür.	7,3	-4,5	-19,9	29,0	2,9	19,6	1,2	2,1
Elektrikli Teçhizat İmalatı	-1,2	1,3	-1,0	0,5	-0,8	1,9	1,7	0,2
Makine ve Ekipman İmalatı	-1,9	-0,3	3,1	-5,5	2,2	-2,9	-3,6	-1,0
Motorlu Kara Taşıtı İmalatı	-0,7	-1,8	0,3	-0,4	0,9	2,8	7,0	-1,9
Diğer Ulaşım Araçlarının İmalatı	28,7	-7,7	-1,5	-27,1	36,5	-11,4	18,1	3,8
Mobilya İmalatı	-1,5	-0,8	1,3	1,0	3,4	1,4	-0,9	0,7
Diğer İmalatlar	-5,6	-4,2	3,1	-4,7	0,3	-0,3	-2,6	-6,4
Makine ve Ekipmanların Kur. ve Onar.	4,2	-7,5	0,6	-1,4	4,1	4,0	3,4	-3,6
Elektrik, Gaz, Buhar	1,7	4,3	-2,5	-2,4	2,5	1,0	-0,6	2,8
Toplam Sanayi	0,7	-1,7	0,6	-2,2	3,3	1,6	0,6	-0,6
Ara Mali	0,8	-1,6	1,0	-1,2	1,9	1,9	0,3	-0,3
Dayanıklı Tüketim Mali	-4,4	-1,1	-0,2	-1,2	0,2	0,5	-1,7	-3,1
Dayanısız Tüketim Mali	-1,6	-3,2	2,1	-2,7	1,0	1,2	-2,0	-3,4
Enerji	-1,3	2,2	-1,4	-1,3	2,1	3,7	0,7	0,0
Sermaye Mali	5,0	-2,3	-0,6	-3,9	9,8	0,7	4,6	1,9
Düşük Teknoloji	-1,2	-2,9	0,8	-1,6	1,7	1,0	-2,5	-3,3
Orta-Düşük Teknoloji	0,1	-1,6	1,3	-2,0	3,0	3,1	1,0	-0,5
Orta-Yüksek Teknoloji	-3,4	3,6	4,6	-7,4	3,3	0,9	3,2	2,8
Yüksek Teknoloji	38,3	-19,1	-16,3	15,4	22,2	-1,6	9,3	-1,2

Kaynak: TÜİK

Bu rapor Akbank Ekonomik Araştırmalar tarafından hazırlanmıştır.

Ekonomik.arastirmalar@akbank.com

Dr. Çağlar Yüncüler - Müdür

Caglar.Yunculer@akbank.com

M. Sibel Yapıcı

Sibel.Yapici@akbank.com

Sercan Pişkin

Sercan.Piskin@akbank.com

YASAL UYARI: Bu rapor ve yorumlardaki yazılar, bilgiler ve grafikler, ulaşılabilen ilk kaynaklardan iyi niyetle ve doğruluğu, geçerliliği, etkinliği velhasıl her ne şekil, suret ve nam altında olursa olsun herhangi bir karara dayanak oluşturması hususunda herhangi bir teminat, garanti oluşturmadan, yalnızca bilgi edinilmesi amacıyla derlenmiştir. İş bu raporlardaki yorumlardan; eksik bilgi ve/veya güncellenme gibi konularda ortaya çıkabilecek zararlardan Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanları sorumlu değildir. Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ her an, hiçbir şekil ve surette ön ihbara ve/veya ihtara gerek kalmaksızın söz konusu bilgileri, tavsiyeleri değiştirebilir ve/veya ortadan kaldırabilir. Genel anlamda bilgi vermek amacıyla genel yatırım tavsiyesi niteliğinde hazırlanmış olan iş bu rapor ve yorumlar, kapsamlı bilgiler, tavsiyeler hiçbir şekil ve surette Akbank TAŞ ve Ak Yatırım AŞ'nin herhangi bir taahhüdünü içermediğinden, bu bilgilere istinaden her türlü özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler ve oluşabilecek her türlü riskler bizzat bu kişilere ait ve raci olacaktır. Bu nedenle, işbu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgilere dayanılarak özel ve/veya tüzel kişiler tarafından alınacak kararlar, varılacak sonuçlar, gerçekleştirilecek işlemler nedeniyle oluşabilecek her türlü maddi ve manevi zarar, kar mahrumiyeti, her ne nam altında olursa olsun ilgililer veya 3. kişilerin uğrayabileceği doğrudan ve/veya dolayısıyla oluşacak zarar ve ziyandan hiçbir şekil ve surette Akbank T.A.Ş., Ak Yatırım A.Ş ve çalışanları sorumlu olmayacak olup, ilgililer, uğranılan/uğranılacak zararlar nedeniyle hiçbir şekil ve surette her ne nam altında olursa olsun Akbank TAŞ, Ak Yatırım AŞ ve çalışanlarından herhangi bir tazminat talep etme hakkı bulunmadıklarını bilir ve kabul ederler. Bu rapor, yorum ve tavsiyelerde yer alan bilgiler "yatırım danışmanlığı" hizmeti ve/veya faaliyeti olmayıp, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamındadır; yatırım danışmanlığı hizmeti almak isteyen kişi ve kurumların, iş bu hizmeti vermeye yetkili kurum ve kuruluşlarla temasa geçmesi ve bu hizmeti bir sözleşme karşılığında alması SPK mevzuatınca zorunludur. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler, genel yatırım danışmanlığı faaliyeti kapsamında genel olarak düzenlendiğinden, kişiye özel rapor, yorum ve tavsiyeler içermediğinden mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

